

Pijnenburg Agrarisch Advies en Onroerend Goed
t.a.v. Peter van de Ligt
Spoorweg 4
5963 NJ Horst

Quickscan Flora- en faunawet locatie Dr. Droesenweg 2-4 te Meterik
door ir. Hans Hovens, Paul op het Veld en ir. G. Hovens

Belfeld, 11 oktober 2016

Inleiding

Pijnenburg Agrarisch Advies en Onroerend Goed heeft ecologisch adviesbureau Faunaconsult opdracht gegeven voor een flora- en fauna-inspectie op een locatie aan de Dr. Droesenweg 2-4 te Meterik (Gemeente Horst aan de Maas). Hier wil men een 2,9 ha groot perceel (zie figuur 1) omvormen tot containerveld. De planlocatie is in gebruik als akker en heeft de laatste jaren braak gelegen, maar was tijdens het veldbezoek net omgeploegd (zie figuren 2 en 3). Figuur 4 geeft de voorgestane situatie weer.

Figuur 1. Het plangebied (rood omlijnd).

Figuur 2. Het plangebied gezien vanuit het oosten.

Figuur 3. Het plangebied gezien vanuit het westen.

Figuur 4. De voorgestane situatie.

De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van circa 500 plant- en diersoorten. Het gaat hierbij om alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen en enkele bij AMvB (Stb. 523, 2000) speciaal aangewezen plant- en diersoorten. Uitgangspunt van de wet is het 'nee, tenzij'- beginsel. Slechts voor een beperkt aantal handelingen kan op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet ontheffing worden verleend van de verboden uit artikel 8 t/m 11 van de wet (voor zover hiervoor niet reeds op basis van een ander artikel vrijstelling of ontheffing kan worden verleend). Voorwaarde daarbij is dat met de voorgenomen activiteit geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Kort gezegd worden de onder de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten in drie categorieën opgedeeld, met elk een ander regime wat betreft ontheffingen:

1. algemene soorten (FF1);
2. overige soorten (FF2);
3. streng beschermde soorten (FF3).

De categorie 'algemene soorten' - zoals mol en konijn - is voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.

De categorie 'overige soorten' is eveneens voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits die activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van Economische zaken goedgekeurde gedragscode. In zo'n code geeft een sector zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bijvoorbeeld altijd eerst inventariseren waar de soorten precies voorkomen en daar met de werkzaamheden rekening mee houden (door een hol af te schermen of de standplaats van planten aan te geven). Als een sector nog niet beschikt over een goedgekeurde gedragscode, dan moet er bij ruimtelijke ingrepen bij eventueel voorkomende verblijfplaatsen van beschermde soorten van de categorie overige soorten een ontheffing worden aangevraagd. Daarbij kan worden volstaan met een zogenaamde lichte toetsing. Dat houdt in dat de voorgenomen maatregelen 'geen afbreuk doen aan gunstige staat van instandhouding van de soort'.

De categorie 'streng beschermde soorten' omvat de soorten die worden genoemd in bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet en alle inheemse vogels. Voor de categorie 'streng beschermde soorten' wordt slechts in een beperkt aantal situaties een vrijstelling verleend. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt géén vrijstelling en moet dus altijd een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag voor streng beschermde soorten wordt getoetst aan drie criteria (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005):

- 1) er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 2) er is geen goed alternatief
- 3) de activiteit past binnen een van de hierna genoemde belangen:
 - Onderzoek en onderwijs;
 - Repopulatie en herintroductie;
 - Bescherming van flora en fauna;
 - Veiligheid van het luchtverkeer;
 - Volksgezondheid of openbare veiligheid;
 - Dwingende redenen van openbaar belang;
 - Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
 - Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
 - Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
 - Bestendig gebruik;
 - Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets en aan alle drie criteria moet worden voldaan.

In sommige gevallen gelden bovendien aanvullende toetsingscriteria. Als het gaat om een ontheffingaanvraag in het kader van

- bestendig beheer en onderhoud in landbouw of bosbouw, of
- bestendig gebruik, of
- ruimtelijke inrichting of ontwikkeling,

én het gaat om 'streng beschermde soorten' en/of vogelsoorten, dan wordt extra getoetst op het volgende criterium:

4) de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van 'zorgvuldig handelen'.

Werkwijze

Op 10 oktober 2016 heeft Faunaconsult het onderzoeksgebied en de directe omgeving ervan bezocht. Daarbij werden de aanwezige biotopen beoordeeld op hun geschiktheid als habitat voor beschermde diersoorten en beschermde planten. Tevens werd er gezocht naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde zoogdieren en planten. Aan de hand van relevante (verspreidings)literatuur (RAVON, 2006, 2007, 2010, 2011 en 2013) en de waarnemingsoverzichten op www.ravon.nl/tijdschrift is vervolgens ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

Bevingingen

Zoogdieren en vogels

In het plangebied bevinden zich geen gebouwen of opgaande vegetaties. Vleermuisverblijven of vaste vliegroutes van vleermuizen zijn daardoor in het plangebied zelf niet te verwachten. Het is echter mogelijk dat de rij zomereiken langs de Schadijkerweg deel uitmaakt van een vaste vliegroute van vleermuizen. Een aantal vleermuissoorten is daarom opgenomen in tabel 1.

Dassenburchten en jaarrond beschermde vogelnesten zijn in het plangebied en in een straal van 100 meter rond het plangebied afwezig. Wel is het mogelijk dat er in het broedseizoen akker- of weidevogels als de kievit en gele kwikstaart in het plangebied broeden. De Provincie Limburg heeft het plangebied en omgeving in 2014 onderzocht op broedvogelterritoria en daarbij op korte afstand van het plangebied broedterritoria van wulp, kneu en kievit gevonden (www.natuurgegevensprovincielimburg.nl). Daarnaast werden er in het km-hok van het plangebied twee niet getoonde nesten gevonden: een steenuilennest en een buizerdnest. Nesten van deze soorten zijn in het plangebied en in een straal van 100 meter eromheen echter afwezig. Tabel 1 geeft een overzicht van de zoogdieren die mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben.

Tabel 1. Beschermde zoogdiersoorten die mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats in het onderzoeksgebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	X		
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	X		
Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)	X		
Mol (<i>Talpa europaea</i>)	X		
Grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)			X
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)			X
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)			X
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)			X

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

Overige beschermde soorten

In het plangebied zijn alleen algemene, niet beschermde planten waargenomen als vogelmuur, zachte ooievaarsbek, klein kruiskruid, paarse dovenetel, grote brandnetel, boerenwormkruid, kaal knopkruid, hondsdrif, teunisbloem en melganzenvoet. De Provincie Limburg heeft het plangebied in 2003 onderzocht op planten en daarbij eveneens geen beschermde planten gevonden (www.natuurgegevensprovincielimburg.nl). Omdat het plangebied uit zwaar bemeste akkers bestaat, zijn beschermde planten of overige beschermde soorten niet te verwachten. Er zijn in het plangebied geen wateren die als voortplantingswater voor amfibieën kunnen dienen.

Conclusies

Bij Schadijkerweg: rekening houden met vleermuizen

De laanbomen (zomereiken) langs de Schadijkerweg fungeren mogelijk als vaste vliegroute en/of foerageergebied van vleermuizen. Alle soorten vleermuizen zijn onder de Flora- en faunawet streng beschermd, evenals hun vaste vliegroutes. Om verstoring van vleermuizen te voorkomen, mag er tot op een afstand van 10 meter van deze bomen rond het plangebied, alleen vleermuisvriendelijke buitenverlichting worden geplaatst: van de bomen af omlaag gerichte straatverlichting of amberkleurige UV-vrije led armaturen.

Rekening houden met algemeen beschermde soorten

De in de Flora- en faunawet genoemde 'algemene zorgplicht' is ook op beschermde soorten uit de categorie 'algemene soorten' van toepassing. Beschermde diersoorten (ook die van de categorie 'algemene soorten') die tijdens het verwijderen van vegetatie en het vergraven van grond worden aangetroffen, moeten direct worden gevangen en in het aangrenzende gebied worden vrijgelaten.

Voor het vernietigen van holen etc. en verstoren van beschermde zoogdieren van de categorie 'algemene soorten' voor ruimtelijke ingrepen, bestaat een vrijstelling op grond van 'AMvB artikel 75' van de Flora- en faunawet (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005). Er hoeft daarom geen ontheffing te worden aangevraagd.

Vogels

Om verstoring van algemene vogelnesten te voorkomen, dienen eventueel te verwijderen akkergewassen buiten het broedseizoen van de meeste vogelsoorten (15 maart – 15 juli) te worden verwijderd.

Literatuur

- Dienst Regelingen. 2009a. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009b. Bijlage aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009c. Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- RAVON, 2004. Waarnemingenoverzicht 2002. RAVON, 6: 33-48.
- RAVON, 2006. Waarnemingenoverzicht 2005. RAVON, 24: 46-64.
- RAVON, 2007. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON, 27: 46-64.
- RAVON, 2010. Waarnemingenoverzicht 2007 en 2008. RAVON, 34: 61-80.
- RAVON, 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON, 42: 105-119.
- RAVON, 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. RAVON, 51: 119-132.